

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/69/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1210212626
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1210212626.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu JUDr. Blanky Malichovej a Mgr. Adely Unčovskej, v právnej veci navrhovateľky: A.. X.Á. M., E.. X. X. XXXX, I. I. XX, I., štátna občianka SR, zastúpená: Mgr. Vladimír Šárnik, advokát so sídlom Rožňavská 2, 821 01 Bratislava, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 11. novembra 2011, č. k. 21C/83/2010-264, jednohlasne (pomero hlasov 3:0) takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa **s a p o t v r d z u j e**.

Odporcovi **s a náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka voči odporcovi domáhala náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 3.300 eur s príslušenstvom, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Bratislava I pri vybavovaní viacerých sťažností navrhovateľky na prietahy v exekučnom konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 1Er/1842/02, evidovaných pod sp. zn. Spr XXXX/XX, Spr. XXXX/XX, Spr. XXXX/XX, ktorý mal spočívať v nesprávnom vybavení podaných sťažností predsedom súdu a tiež v nevybavení niektorých sťažností. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 zák.č. 99/1963 Zb. v platnom znení (ďalej „O.s.p.“) tak, že v konaní plne úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ju neuplatnil.

Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 3 ods. 1 písm. d/, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. c/, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, § 19 ods. 1, 2, 3 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov, § 35 ods. 1, § 49, § 53 ods. 1, 3, § 62 ods. 1, § 63 - 67 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších predpisov a vecne tým, že v namietaných konaniach nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu súdu. Zdôraznil, že predmetom tohto konania nebol postup Okresného súdu Bratislava I v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 1Er/1842/2002, ale postup predsedov súdu pri vybavovaní sťažnosti na prietahy v konaní, ktoré boli nakoniec konštatované nálezmi Ústavného súdu SR zo dňa 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 37/07 a zo dňa 17. 8. 2009, sp. zn. I. ÚS 97/09. Prvostupňový súd bol toho názoru, že samotné vybavenie sťažnosti ako takej, t. j. rozhodnutie o sťažnosti a prijatie záveru o jej neopodstatnenosti, resp. neopodstatnenosti (nedôvodnosti) predsedom súdu, hoc aj nesprávne, nemôže v žiadnom prípade predstavovať nesprávny úradný postup v zmysle ust. § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. Za nesprávny úradný postup sa totiž v zmysle uvedeného ustanovenia považuje : 1/ porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, 2/ nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, 3/ zbytočné prietahy v konaní alebo 4/ iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Nesprávnym úradným postupom preto nemôže byť rozhodovacia činnosť ktoréhokolvek orgánu verejnej moci ako taká. Dodal, že zákon predsedom

súdu neukladá, ako majú rozhodnúť o tej - ktorej sťažnosti a rozhodnutie spočíva na ich vlastnom zvážení každého jednotlivého prípadu po jeho prešetrení. Zákon uvádza len postup a poriadkové lehoty, ktoré je potrebné pri vybavovaní sťažnosti zachovať. Pokiaľ predseda súdu subjektívne vyhodnotil sťažnosť navrhovateľky vo svetle objektívnych skutočností ako nedôvodnú a následne Ústavný súd SR dospel v rozpore s názorom predsedu súdu k tomu, že k porušeniu práv účastníka konania v exekučnom konaní došlo, prijatie takéhoto záveru Ústavného súdu SR ešte neznamená nesprávnosť postupu súdu pri vybavovaní sťažnosti. Predseda súdu sám a na základe vlastného uváženia posúdil sťažnosti navrhovateľky ako nedôvodné, nakoľko mal za to, že k porušeniu jej práv nedošlo a sťažnosti považoval za neopodstatnené, nemohol prijať ani opatrenia na odstránenie nedostatkov, ktoré za nedostatky nepovažoval. Len samotná rozdielnosť jeho názoru s názorom Ústavného súdu SR však neznamená, že predseda súdu, a teda samotný orgán verejnej moci pri vybavovaní sťažnosti objektívne pochybil, a už vôbec nie, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu tak, ako to má na mysli ust. § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z..

K nesprávnemu úradnému postupu podľa prvostupňového súdu nedošlo ani z pohľadu namietaného nevybavenia niektorých sťažností, hoci toto by v zmysle ust. § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. mohlo predstavovať nesprávny úradný postup. Zo sťažnostných spisov sp. zn. Spr. 2105/03, 2147/05, 2238/08 totiž nevyplývalo, že by niektorá sťažnosť ostala nevybavená. Pokiaľ ide o sťažnostný spis sp. zn. Spr. 2105/03 prvostupňový súd mal za preukázané, že navrhovateľka podala sťažnosť podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 4. 7. 2003 a listom zo dňa 7. 7. 2003, ktorý prevzala dňa 21. 7. 2003, jej predseda súdu oznámil, že sťažnosť na prietahy v konaní je nedôvodná a bola vybavená riadne a včas. Sťažnosť evidovaná pod Spr. XXXX/XXXX bola Okresnému súdu Bratislava I doručená dňa 9. 5. 2006 a listom zo dňa 3. 7. 2006 predseda súdu právneho zástupcovi navrhovateľky oznámil, že lehotu na vybavenie sťažnosti predlžuje do 9. 8. 2006. Ústavný súd SR však spis vrátil súdu až dňa 7. 8. 2006, kedy predseda súdu právneho zástupcovi navrhovateľky oznámil, že predlžuje lehotu na vybavenie sťažnosti do 8. 9. 2006. Listom zo dňa 18. 9. 2006 predseda súdu právneho zástupcovi navrhovateľky oznámil, že sťažnosť hodnotí ako nedôvodnú. Z uvedeného prvostupňový súd vyvodil nedodržanie zákonnej lehoty 3 mesiacov odo dňa doručenia sťažnosti príslušnému orgánu, ktoré však nebolo možné objektívne zabezpečiť kvôli tomu, že predmetný spis bol do 7. 8. 2006 zapožičaný Ústavnému súdu SR. V súvislosti s vybavením tejto sťažnosti zdôraznil, že predseda súdu opakovane právneho zástupcu navrhovateľky priebežne informoval o predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti. Aj keby však súd túto skutočnosť nezohľadnil a bez ďalšieho konštatoval, že nedodržaním zákonnej trojmesačnej lehoty došlo k nesprávnemu úradnému postupu vyslovil názor, že len samotné nedodržanie tejto lehoty nie je spôsobilé vyvolať u navrhovateľky tak závažnú ujmu na jej právach, ktorá by odôvodňovala rozhodnutie súdu o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 17 ods. 3 písm. b/ zák. č. 514/2003 Z.z.. Sťažnosť na prietahy v konaní podala navrhovateľka aj podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 25. 8. 2006, vybaveným listom zo dňa 22. 9. 2006, teda aj táto bola vybavená riadne a včas. Sťažnosť navrhovateľky založená v spise Spr. XXXX/XX bola súdu doručená dňa 15. 8. 2008 a listom zo dňa 3. 9. 2008 predsedníčka súdu navrhovateľke oznámila, že jej sťažnosť hodnotí ako nedôvodnú, na čo navrhovateľka následne požiadala Krajský súd v Bratislave o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, ktorým bola jej sťažnosť rovnako vyhodnotená ako nedôvodná. Aj v danom prípade tak prvostupňový súd považoval sťažnosť navrhovateľky za vybavenú riadne a včas. Zdôraznil tiež, že len v jednom z uvedených prípadov sa navrhovateľka, pokiaľ ide o vybavenie sťažnosti, obrátila na Krajský súd v Bratislave, aby ako nadriadený orgán prešetril vybavenie sťažnosti. Hoci v jednom prípade došlo k vybaveniu sťažnosti navrhovateľky až po zákonnej 3 - mesačnej lehote, prvostupňový súd túto skutočnosť vyhodnotil tak, že v konaní boli preukázané závažné objektívne skutočnosti (spis bol zapožičaný Ústavnému súdu SR), brániace včasnému vybaveniu sťažnosti navrhovateľky a postup Okresného súdu Bratislava I pri vybavení sťažnosti navrhovateľky preto nemožno považovať za nesprávny úradný postup. Túto skutočnosť, a teda, že nemajetková ujma bola spôsobená oneskoreným vybavením predmetnej sťažnosti, netvrdila v konaní ani samotná navrhovateľka. Na ostatné podania navrhovateľkou označené v návrhu na začatie konania prvostupňový súd neprihliadol, nakoľko sa týkali samotného exekučného konania a nie sťažností, ktorých vybavenie bolo predmetom tohto konania. K odporcom vznesenej námietke premlčania prvostupňový súd uviedol, že žalobou uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepovažuje za premlčaný, nakoľko sa v tomto smere stotožnil s tvrdením navrhovateľky, že o vzniku škody a o tom, kto za ňu zodpovedá, sa dozvedela až doručením nálezov Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 37/07 a I. ÚS 97/09.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa žiadala zmeniť tak, že odvolací súd jej návrhu v celom rozsahu vyhovie a odporcovi uloží povinnosť na náhradu trov konania. V odvolaní poukázala na legálnu definíciu nesprávneho úradného postupu v ust. § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., účel inštitútu sťažnosti na prietahy v konaní spočívajúci v odstránení protiprávneho stavu zapríčineného porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov samotným konajúcim súdom a skutočnosť, že nesprávny úradný postup sa týka inej než rozhodovacej činnosti a je v rozpore s právnymi predpismi, internými predpismi, či metodickými pokynmi, nezodpovedajúci povahe a účelu úradného úkonu, vrátane nečinnosti, opomenutia či neodôvodnených prietahov. Pokiaľ preto predsedovia súdu v predmetnej veci nereagovali na sťažnosť navrhovateľky vykonaním opatrení na odstránenie objektívne existujúcich prietahov v konaní, postupovali v rozpore so svojimi právami a povinnosťami, ako aj uvedeným účelom inštitútu sťažnosti na prietahy v konaní, ktorým totiž nie je danie priestoru predsedovi súdu na subjektívne vyhodnocovanie existencie prietahov. Poukázala na to, že opodstatnenosť sťažnosti na prietahy v konaní sa nevyhodnocuje podľa zásad sudcovskej solidarity, či zachovania dobrých vzťahov medzi predsedom súdu a jemu podriadenými kolegami. Pokiaľ preto aj prvostupňový súd poukázal na údajné oprávnenie predsedu súdu posúdiť vec subjektívne, takýto názor je tiež v rozpore s právnou úpravou zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý zodpovednosť štátu konštruuje ako objektívnu. Osvojenie si právneho názoru prvostupňového súdu by podľa navrhovateľky znamenalo, že štát nezodpovedá ani za nezákonné rozhodnutie, nakoľko orgán konajúci v mene štátu mal možnosť posúdiť vec inak, ako ju posúdil orgán, ktorý rozhodnutie zrušil. V prípade nesprávneho úradného postupu síce niet žiadneho rozhodnutia, ktoré by bolo možné zrušiť, avšak zákonnosť postupu posudzuje konajúci súd podľa zásady objektívnej zodpovednosti. V danom prípade to má súd veľmi zjednodušené, nakoľko prietahy v konaní už boli posudzované Ústavným súdom SR, ktorého nálezi je všeobecný súd v zmysle ust. § 135 ods. 1 O.s.p. viazaný. Zákonnosť postupu predsedov súdov mal tak súd prvého stupňa posúdiť vo svetle týchto nálezov, ktoré skonštatovali prietahy v konaní. Zhrnúc uvedené, predsedovia súdov podľa navrhovateľky porušili povinnosť dbať na plynulosť konania (§ 15 ods. 2 zák. č. 80/1992 Zb., § 53 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z.z.), vykonať opatrenia na odstránenie prietahov (§ 53 ods. 3 zák. č. 757/2004 Z.z.), zistiť, či v konaní nedošlo k prietahom a tieto odstrániť (§ 64 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z.z.), vybaviť sťažnosť v zákonnej lehote (§ 25 ods. 1, 2 zák. č. 80/1992 Zb., § 65 ods. 1, 2 zák. č. 757/2004 Z.z.), upovedomiť navrhovateľku o vybavení sťažnosti a o prijatých opatreniach (§ 26 zák. č. 80/1992 Zb., § 66 zák. č. 757/2004 Z.z.). Zákonnému vybaveniu sťažnosti na prietahy teda zodpovedá taký postup predsedu súdu, ktorým zistí, či došlo k porušeniu zásad plynulosti súdneho konania a podľa potreby uloží opatrenia vedúce k náprave zistených nedostatkov a odstráneniu ich príčin. V navrhovateľkinom prípade však predsedovia súdu žiadne opatrenia nevykonali, naopak v rozpore so skutočnosťou navrhovateľke oznámili, že k prietahom nedochádza, čím fakticky vyššiu súdnu úradníčku, ktorá ich v prevažnej miere po celý čas spôsobovala, v jej nezákonnom postupe podporili. V dôsledku nesprávneho úradného postupu predsedov súdu navrhovateľka utrpela ujmu na svojich zákonných a ústavných právach, ktoré jej ako účastníčke súdneho konania a sťažovateľke prináležia (zákonom priznané právo domáhať sa sťažnosťou podanou predsedovi súdu odstránenia prietahov v konaní, ktoré je zákonným vyjadrením práva na inú právnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR). Nakoľko k porušeniu práva navrhovateľky nedošlo rozhodnutím, či reparačným úradným postupom, je v zmysle judikatúry ústavného súdu namieste poskytnutie peňažnej kompenzácie utrpenej ujmy.

Odporca žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu ako vecne správny potvrdiť. Bol toho názoru, že navrhovateľka na chápanie nesprávnosti úradného postupu použila kritériá použiteľné pri posudzovaní nezákonnosti rozhodnutia. Pre nezákonnosť rozhodnutia je totiž typická skutočnosť, že orgán rozhodujúci o (mimoriadnom) opravnom prostriedku dospeje k opačnému záveru ako orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava a po následnom zrušení alebo zmene právoplatného rozhodnutia nadobúda charakter nezákonného rozhodnutia. Navrhovateľka nesprávne aplikovala takéto chápanie nezákonnosti (typické pre rozhodovaciu činnosť nie pre úradný postup) na postup predsedov súdu vo vzťahu k rozhodnutiu Ústavného súdu SR. Prvostupňový súd však správne konštatoval, že nesprávnosť úradného postupu nie je možné vyvodiť zo skutočnosti, že predsedovia súdu dospeli k iným záverom ako Ústavný súd SR. Odporca sa však nestotožnil so závermi prvostupňového súdu ohľadom premlčania uplatneného nároku, nakoľko okamihom, kedy sa navrhovateľka dozvedela o vzniku svojej prípadnej škody mohol byť len okamih, keď sa dozvedela o výsledku vybavenia jej sťažnosti na prietahy v konaní, nie kedy jej boli doručené nálezy Ústavného súdu SR. V reakcii na argumentáciu navrhovateľky, že v predmetnej veci sa jedná o objektívnu zodpovednosť štátu a preto nie je priestor pre skúmanie subjektívneho presvedčenia predsedov súdu

o existencii prietahov odporca uviedol, že pokiaľ súd prvého stupňa konštatoval, že predsedovia súdov sa nedopustili nesprávneho úradného postupu, tak nie s odkazom na nedostatok zavinenia, ale z pohľadu skúmania základnej podmienky vzniku zodpovednosti štátu, ktorou je existencia nesprávneho úradného postupu. Odporca bol tiež toho názoru, že navrhovateľka v konaní nepreukázala ani príčinnú súvislosť medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a popísanou ujmom. Nárok považoval za duplicitne uplatnený, nakoľko navrhovateľke bolo priznané finančné zadosťučinenie za samotné prietahy v exekučnom konaní nálezmi Ústavného súdu SR vo výške 30.000 Sk a 2.000 eur, ktoré podľa odporcu konzumuje aj prípadný nárok na finančné zadosťučinenie za postup predsedov súdov na podklade sťažnosti na prietahy. Práve sťažnosť na prietahy je pritom predpokladom podania ústavnej sťažnosti. V opačnom prípade by každé priznanie finančného zadosťučinenia Ústavným súdom SR za konštatované porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov automaticky znamenalo, že predchádzajúce preskúmanie sťažnosti predsedom súdu bolo nesprávnym úradným postupom a sťažovatelia by sa vždy napriek priznaniu finančného zadosťučinenia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy aj na civilnom súde. Za nedôvodný označil odporca aj nárok na úroky z omeškania zo sumy finančného zadosťučinenia za obdobie pred právoplatnosťou rozhodnutia o náhrade nemajetkovej ujmy. Dodal, že pre určenie, že došlo k porušeniu práva navrhovateľky, neexistuje naliehavý právny záujem. Poukázal tiež na to, že v súlade so závermi navrhovateľkou predloženého rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/39/2011 zo dňa 22. 6. 2011 sa navrhovateľka domáha určenia, že nie postupom štátu, ale postupom orgánu verejnej moci bolo porušené jej právo, a preto určenia porušenia práva sa domáha voči subjektu, ktorý nie je pasívne vecne legitimovaný. Rozhodnutia, ktoré navrhovateľka k odvolaniu predložila, sa netýkajú obdobného prípadu, ale uplatnenia práva na náhradu nemajetkovej ujmy odvíjajúceho sa priamo od prietahov v súdnom konaní.

Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 1 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 514/2003 Z.z.“) tento zákon upravuje

- a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
- b) zodpovednosť obce a vyššieho územného celku za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy,
- c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

Podľa § 2 zák. č. 514/2003 Z.z. na účely tohto zákona výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 62 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 757/2004 Z.z.“) sťažnosť môže podať účastník konania alebo strana v konaní. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

Podľa § 63 zák. č. 757/2004 Z.z. sťažnosti vybavuje predseda príslušného súdu, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Sťažnosti na predsedu súdu vybavuje predseda súdu vyššieho stupňa.

Zákon č. 514/2003 Z.z. upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri rozhodovaní o konkrétnych právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických a právnických osôb. Jedná sa o zodpovednosť svojou povahou objektívnu a absolútnu, t. j. bez zreteľa na

zavinenie a bez možnosti sa jej zbaviť. V rámci rozhodovania súdu o právach a povinnostiach účastníkov občianskeho súdneho konania môže dôjsť k založeniu zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím, a to pri splnení troch kumulatívnych podmienok, a to: 1/ danosť nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, 2/ vznik škody a 3/ priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Za nezákonné rozhodnutie na účely tohto zákona treba v zmysle ust. § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. považovať právoplatné rozhodnutie, ako výsledok rozhodovacej činnosti, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, a ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené alebo zmenené príslušným orgánom. Nesprávny úradný postup vysvetlil zákonodarca v ust. § 9 zák. č. 514/2003 Z.z. tak, že za nesprávny úradný postup je potrebné považovať aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Podľa konkrétnych okolností toho - ktorého prípadu, môže však ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností a preto je potrebné správnosť úradného postupu posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje.

Jedným z právnych prostriedkov ochrany pred nečinnosťou orgánu verejnej moci, ktorý zvyčajne predchádza žalobe o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, je sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších predpisov adresovaná predsedovi súdu, na ktorom dané konanie prebieha. Účelom vybavenia tejto sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania a poskytnúť samotnému všeobecnému súdu, v konaní pred ktorým malo dôjsť k vytýkaným nedostatkom, príležitosť, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Podľa § 64 ods. 3 uvedeného zákona ak orgán poverený vybavovaním sťažností zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov a ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky. Využitie označeného právneho prostriedku je zároveň jedným z predpokladov pre podanie ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej stabilizovanej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že pri vybavovaní sťažností a prešetrení vybavenia sťažností podľa zák. č. 757/2004 Z.z. ide o postup administratívneho charakteru, ktorý sa riadi len uvedeným právnym predpisom, resp. zák. č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, pretože je vyňatý aj spod pôsobnosti právnych predpisov o správnom konaní. Táto špecifická oblasť preto nespadá pod garancie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nakoľko sa v ňom bezprostredne nerozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb. Zároveň to podľa ústavného súdu znamená, že postup pri vybavovaní sťažností, resp. prešetrení ich vybavenia podľa zákona o súdoch, v nijakom prípade nemožno považovať ratione materiae za súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so všetkými jeho atribútmi, vrátane práva na urýchlené konanie vo veci. Kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy je totiž materiálna povaha predmetu konania, t.j. predovšetkým skutočnosť, že sa v ňom bezprostredne rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (viď napr. IV. ÚS 241/07, IV. ÚS 210/2011, IV. ÚS 326/2011, IV. ÚS 469/2012, I. ÚS 195/2015 a iné).

V prejednávanej veci sa navrhovateľka podaným návrhom domáhala náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu predsedov Okresného súdu Bratislava I rozhodujúcich podľa § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších predpisov, o sťažnostiach navrhovateľky na prietahy v exekučnom konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 1Er/1842/2002. Nesprávnosť úradného postupu navrhovateľka videla v spôsobe vybavenie jej sťažností, nakoľko žiadna z nich nebola vyhodnotená ako dôvodná a na základe jej sťažností predsedovia súdov neprijali opatrenia na odstránenie prietahov v konaní. Ústavný súd SR pritom v náleze zo dňa 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 37/2007, ako aj v náleze zo dňa 17. 8. 2009, sp. zn. I. ÚS 97/09 konštatoval porušenie práva navrhovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a navrhovateľke priznal primerané finančné zadostučinenie. Súd prvého stupňa po tom, ako vykonaným dokazovaním zistil, že žiadna zo sťažností, na ktoré navrhovateľka poukazovala (Spr.

XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX), nezostala predsedom súdu nevybavená a s výnimkou sťažnosti evidovanej pod Spr. XXXX/XX, všetky jej sťažnosti boli vybavené riadne a včas konštatoval, že postup predsedov súdu pri vybavovaní sťažností navrhovateľky nemožno z dôvodov ňou uvádzaných považovať za nesprávny, v zmysle ust. § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. Prijatý záver odôvodnil tým, že rozhodnutie predsedu súdu o sťažnosti na prietahy v konaní (hoc aj nesprávne) je konkrétnym výsledkom rozhodovacej činnosti orgánu verejnej moci a nemôže v žiadnom prípade predstavovať nesprávny úradný postup, a to ani v prípade, ak Ústavný súd SR na základe tých istých okolností vyhodnotí preskúmaný postup súdu ako prietahy v konaní porušujúce právo účastníka konania na prejednanie veci v primeranej lehote. Nakoľko predseda súdu na základe vlastného (subjektívneho) uváženia prípadu dospel k záveru, že nedošlo k prietahom v konaní, nemohol ani prijať opatrenia na ich odstránenie. K sťažnosti evidovanej pod Spr. XXXX/XXXX, ktorá ako jediná nebola vybavená v zákonom stanovenej lehote 3 mesiacov od jej doručenia súd prvého stupňa uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že predmetný spis sa z dôvodu navrhovateľkou podanej ústavnej sťažnosti nachádzal do 7. 8. 2006 na Ústavnom súde SR, nebolo objektívne možné zabezpečiť riadne vybavenie sťažnosti v zákonnej lehote, a preto k jej vybaveniu preto došlo až dňa 18. 9. 2006. Pri svojom rozhodovaní zohľadnil tiež skutočnosť, že navrhovateľka bola prostredníctvom právneho zástupcu priebežne informovaná o predĺžovaní lehôt pri vybavovaní sťažnosti vedenej pod Spr. XXXX/XXXX, riadne písomne upovedomená bola aj o výsledkoch vybavenia každej sťažnosti s tým, že len vo vzťahu k jednej sťažnosti využila možnosť požiadať o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom nadriadeného súdu. Vzhľadom na nesplnenie hneď prvej z troch kumulatívnych podmienok pre založenie zodpovednosti odporcu za škodu, ktorá mala navrhovateľke vzniknúť, sa prvostupňový súd v ďalšom nezoberal skúmaním zvyšných podmienok.

Odvolací súd v intenciách vyššie uvedeného zhodne so súdom prvého stupňa vyhodnotil žalobou uplatnený nárok ako nedôvodný. Vyslovuje názor, že postup pri rozhodovaní o sťažnosti na prietahy v konaní a ani samotný spôsob vybavenia sťažnosti na prietahy v konaní nemôžu založiť nesprávny úradný postup ani nezákonnosť rozhodnutia v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z.. Uvedené je možné vyvodiť jednak z administratívneho charakteru postupu pri vybavovaní takejto sťažnosti, ktorý nepodlieha striktným pravidlám a bez ohľadu na výsledok prešetrenia sťažnosti nevedie k vydaniu rozhodnutia, ktoré by sťažovateľovi zakladalo nejaké právo (nárok), a ktoré by bolo možné preskúmať v riadnom inštančnom postupe, ako aj zo skutočnosti, že predmetom tohto postupu nie je rozhodovanie orgánu verejnej moci o konkrétnych právach a povinnostiach účastníkov konania vecne sa viažucich na jeho predmet (základný predpoklad pre vyvodenie zodpovednosti voči štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z.), ale prešetrenie plynulosti pri rozhodovaní o týchto právach a povinnostiach. V neposlednom rade je takýto záver možné vyvodiť aj zo samotného účelu tohto inštitútu, ktorého jediným cieľom malo byť poskytnutie možnosti na zjednanie nápravy už na samotnom súde. Predmetné skutočnosti zohľadňuje aj v tomto smere konštantná súdna prax Ústavného súdu SR, ktorá postup predsedu súdu v rámci vybavovania sťažnosti na prietahy v konaní nepovažuje za súčasť práva na spravodlivé súdne konanie, a preto ústavné sťažnosti namietajúce správnosť postupu predsedu súdu pri rozhodovaní o sťažnosti na prietahy v konaní, správnosť predsedom súdu prijatého záveru o dôvodnosti sťažnosti na prietahy v konaní, ako aj porušenie poriadkových lehôt zákonom stanovených na vybavenie sťažnosti, po predbežnom prerokovaní odmieta ako zjavne neopodstatnené. Bez ďalšieho je preto vylúčené, aby navrhovateľka utrpela ujmu na právach, ktoré jej vo vzťahu k rozhodovaniu predsedu súdu o sťažnostiach na prietahy v konaní neprináležia (právo na spravodlivé súdne konanie a s tým spojené prejednanie veci v primeranej lehote).

Navrhovateľka navyše v svojej argumentácii evidentne nerozlišuje medzi nesprávnym úradným postupom predstavujúcim (procesnú) činnosť postihnutú porušením právnymi normami predpísaných pravidiel a nezákonným rozhodnutím, ako výsledkom tejto činnosti, keď nesprávnosť úradného postupu odôvodňuje nespokojnosťou s predsedom súdu prijatým záverom o výsledku prešetrenia sťažnosti a jeho nesprávnosťou. Ako už bolo vyššie uvedené, oznámenie predsedu súdu o výsledku prešetrenia sťažnosti nemá povahu rozhodnutia, ktoré by bolo možné preskúmať v riadnom inštančnom postupe a v prípade jeho nesprávnosti ako nezákonné zrušiť. Súd prvého stupňa navyše v konaní nezistil ani nesprávnosť úradného postupu predsedu súdu pri vybavovaní sťažnosti na prietahy v konaní, spočívajúcu v zbytočných prietahoch v konaní, ktoré nemožno hodnotiť len z pohľadu dodržania zákonom stanovených lehôt na vykonanie toho - ktorého úkonu. Podaním sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedom súdu navrhovateľka využila jeden zo zákonných prostriedkov ochrany jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote a v prípade nespokojnosti s vybavením tejto sťažnosti sa mala možnosť obrátiť na predsedu krajského súdu so žiadosťou o prešetrenie vybavenia

jej sťažností, čo urobila len v jednom prípade. Rovnako sa mohla obrátiť na Ústavný súd Slovenskej republiky podaním ústavnej sťažnosti. Náprava bola u navrhovateľky zjednaná nálezmi Ústavného súdu SR, ktorými bolo konštatované porušenie jej ústavných práv a súčasne jej bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy, ktorej sa nedôvodne domáha aj vo vzťahu k administratívne postupu predsedu súdu, podľa § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z.z.. Ako uviedol súd prvého stupňa, len samotná skutočnosť, že Ústavný súd SR vyhodnotil sťažnosti navrhovateľky založené na rovnakých skutkových okolnostiach inak ako predseda súdu, nevyvoláva nezákonnosť rozhodnutia, ktorá musí byť v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. založená výlučne na jeho zrušení po nadobudnutí právoplatnosti, a už vôbec nie nesprávnosť úradného postupu, ktorú navrhovateľka nesprávne stotožňuje s výsledkom rozhodovacej činnosti, ktorý je vždy závislý od subjektívneho právneho myslenia rozhodujúcej osoby, vec hodnotiacej na základe vlastných myšlienkových úvah. Argumentácia navrhovateľky poukazujúca na nerešpektovanie princípu objektívnej zodpovednosti štátu je preto výrazom nepochopenia jej základných princípov. Rovnako nedôvodná je aj v tvrdení, že prieťahy v súdnom konaní už boli konštatované, v dôsledku čoho má konajúci súd zjednodušenú situáciu pri rozhodovaní o jej žalobe, nakoľko prieťahy boli Ústavným súdom SR konštatované len vo vzťahu k exekučnému konaniu, nie k prejednávaniu sťažností navrhovateľky predsedami súdov, vo vzťahu ku ktorým si navrhovateľka uplatnila nárok na náhradu škody.

Na uvedenom nič nemenia ani rozhodnutia, ktoré odvolaciemu súdu predložil právny zástupca navrhovateľky, a ktoré sa netýkajú náhrady škody uplatnenej vo vzťahu k rozhodovaniu o sťažnosti na prieťahy v konaní podanej predsedovi súdu.

Záverom odvolací súd podotýka, že postup ani rozhodnutie predsedu súdu pri administratívnom prešetrovaní sťažnosti na prieťahy v konaní podľa zák. č. 757/2004 Z.z. nemôže viesť k založeniu zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z., čo v konečnom dôsledku je priamo vyvoditeľné zo stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu SR.

S poukazom na viazanosť rozsahom a dôvodmi odvolania sa odvolací súd nezaoberal argumentáciou odporcu (uvedenou v jeho písomnom vyjadrení sa k odvolaniu) namietajúcou nesprávne právne posúdenie ním vznesenej námietky premlčania.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ju neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.